

327.58:338(100+478)

ANALIZA REZULTATELOR CERCETĂRII CONCEPTULUI DE DIASPORĂ PRIN PRISMA CONTRIBUȚIEI LA DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ȚĂRILOR DE ORIGINE

Drd. Cristina CHIRVAS, ASEM
cristinachirvas@yahoo.com
ORCID: 0000-0003-4121-2301

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2022.122.027>

Procesul de formare al diasporei este condiționat, de obicei, de procesele migraționiste, iar crearea comunităților de migranți peste hotare este unul dintre efectele migrației care atrag după sine o serie de avantaje pentru țările de origine. Diaspora reprezintă o putere activă, implicată în aproape toate domeniile de activitate ale unei societăți, prin urmare, în literatura de specialitate termenul în sine este tratat diferit, în funcție de domeniul de studiu ce îl abordează. Cum totuși poate fi definită diaspora, cum poate fi apreciată dimensiunea acesteia, prin ce este acest termen diferit de migrație, cum a evoluat interesul pentru studiul diasporei și care sunt ramificațiile economice ale acțiunilor diasporei pentru țările de origine – sunt doar câteva dintre aspectele pe care ne propunem să le abordăm pe parcursul cercetării.

Cuvinte-cheie: diasporă, migrație, stat de origine, interdependență, dezvoltare economică.

JEL: F22, F63, J62.

Introducere

Termenul de „diasporă” pătrunde în limba română din franceză, care, la rândul ei, l-a împrumutat din limba greacă. În traducere din greacă, termenul „diasporă” înseamnă „dispersie”, adică aflarea unei părți a populației în afară, peste hotarele țării de origine. În vocabularul grecesc cuvântul se compune din *dia*, care se traduce „împrejurul” și *spora*, cuvânt ce înseamnă a „împrăștia”. La fel ca și conotația atribuită în

327.58:338(100+478)

CONCEPTUAL ANALYSIS OF THE TERM DIASPORA THROUGH THE PRISM OF THE CONTRIBUTION TO THE ECO- NOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRIES OF ORIGIN

PhD candidate Cristina CHIRVAS, ASEM
cristinachirvas@yahoo.com
ORCID: 0000-0003-4121-2301

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2022.122.027>

The process of diaspora formation is usually conditioned by migration processes and the creation of migrant communities abroad is one of the effects of migration that bring with it a series of advantages for the countries of origin. Diaspora represents an active power, involved in almost all fields of activity of a society, therefore, in the specialized literature, the term itself is treated differently, depending on the field of study that addresses it. However, how can diaspora be defined, how can its size be assessed, how is this term different from migration, how the interest in the study of diaspora has evolved and what are the economic ramifications of diaspora actions for the countries of origin, are just some of the aspects that we propose to address during the research.

Keywords: diaspora, migration, state of origin, interdependence, economic development.

JEL: F22, F63, J62.

Introduction

The term “diaspora” entered the Romanian language from French, which in turn borrowed it from the Greek language. Translated from Greek, the term “diaspora” means “dispersion” that is, having a part of the population outside, beyond the borders of the country of origin. In the Greek vocabulary, the word is composed of *dia*, which means “surrounding” and *spora*, a word that means “scattering”. As well as the connotation associated with agriculture, the

agricultură, sensul cuvântului „diasporă” denotă dezrădăcinarea, transplantarea, adaptarea și dezvoltarea oamenilor într-un spațiu nou.

Istoria demonstrează că diaspora a existat din cele mai vechi timpuri. Din punct de vedere cronologic, diasporele au apărut în secolul al IV-lea î.e.n., când a avut loc strămutarea forțată a evreilor din Palestina în Babilon de către regele babilonean Navucodonosor al II-lea, astfel, noțiunea clasică ce viza expulzarea evreilor din Babilon avea mai mult o conotație negativă, legată de pierderea și dorința de regăsire a teritoriului strămoșilor lor. Fenomenul diasporei a fost inițial înregistrat ca dimensiune a istoriei evreiești și armenești, considerate cele mai vechi diaspore, de peste 2000 de ani și, respectiv, 1600 de ani, apoi grecești și ulterior, chinezești. Cele patru comunități sunt recunoscute ca reprezentând diasporele clasice ale lumii.

Conform cercetătorilor A. F. Constant și K. F. Zimmerman, termenul de „diasporă” a fost folosit, de asemenea, pentru a descrie fuga grecilor preponderent în Europa, după ce Imperiul Otoman a ocupat Grecia în 1453. Noțiunea este utilizată în Oxford English Dictionary din 1876, referindu-se la „*lucrarea extinsă a diasporei de evanghelizare în rândul Bisericii Naționale Protestante de pe continent*” [7, p.3].

O perioadă îndelungată de timp, termenul „diasporă” era utilizat pentru a defini procesul de stabilire a evreilor în diferite locuri ale lumii. În perioada anilor '70, definiția dată a început a fi asociată cu națiunile care se stabileau în afara țărilor lor de origine. De exemplu, J.A. Armstrong asocia termenul „diasporă” în articolul său „*Mobilized and proletarian diasporas*” (1976) cu „*orice colectivitate etnică care nu dispune de o bază teritorială în interiorul unei societăți politice anume*” [2, p. 393]. Această noțiune se baza exclusiv pe arhetipul clasic al diasporei evreiești, care era considerată de J. A. Armstrong ca fiind model al tuturor diasporelor și a reprezentat una dintre primele abordări teoretice ale diasporei.

Metodologia aplicată

În scopul atingerii obiectivelor propuse în realizarea acestui articol, a fost efectuată analiza studiilor, cercetărilor și a rapoartelor naționale, și internaționale în domeniul diasporei. Având

meaning of the word “diaspora” denotes the uprooting, transplantation, adaptation and development of people in a new space.

History proves that diaspora has existed since ancient times. From a chronological point of view, the diasporas appeared in the 4th century BC, when the forced displacement of the Jews from Palestine to Babylon by the Babylonian king Nebuchadnezzar II took place. Thus, the classical notion of the expulsion of the Jews from Babylon had more a negative connotation, related to the loss and the desire to find the territory of their ancestors. The diaspora phenomenon was initially recorded as a dimension of Jewish and Armenian history considering the oldest diasporas (over 2000 years) and respectively (1600 years), then Greek and later Chinese. The four communities are recognized as representing the classical diasporas of the world.

According to researchers A. F. Constant and K. F. Zimmerman, the term “diaspora” was also used to describe the flight of predominantly Greeks to Europe after the Ottoman Empire occupied Greece in 1453. The term is used in the Oxford English Dictionary from 1876 to refer to “*the extensive work of the diaspora of evangelism among of the National Protestant Church on the continent*” [7, p.3].

For a long period of time the term “diaspora” was used to define the process of settling Jews in different places of the world. During the 1970s, the given definition began to be associated with nations settling outside their countries of origin. For example, J.A. Armstrong associated the term “diaspora” in his article *Mobilized and proletarian diasporas* (1976) with “*any ethnic collectivity that does not have a territorial base within a particular political society*” [2, p. 393]. This notion was based exclusively on the classical archetype of the Jewish diaspora which was considered by J. A. Armstrong as a model of all diasporas and represented one of the first theoretical approaches to diaspora.

Applied methodology

In order to achieve the objectives proposed in the realization of this article, the analysis of studies, researches and national and international reports in the field of diaspora was carried

în vedere unele surse ce încadrează, uneori exagerat, migrații în categoria de „diasporă”, a fost realizată prin metoda comparativă o analiză a particularităților definitorii ale conceptului de „migrație” și „diasporă”. Totodată, reieșind din diversitatea interpretărilor în literatura de specialitate a problematicii diasporei, a fost realizată o sinteză cronologică a abordărilor conceptuale ale termenului de „diasporă”, în scopul deducției unei formulări proprii ce respectă, în opinia noastră, încadrarea fenomenului din perspectiva contribuției la dezvoltarea socio-economică a țărilor de origine. Pentru formarea unei imagini exhaustive și clare cu privire la evoluția proceselor în timp, au fost colectate datele statistice ce se atribuie subiectului abordat și sistematizate, ulterior, în diverse reprezentări grafice.

Rezultate obținute și discuții

Studiind diverse opțiuni prin care s-a încercat definirea termenului „diasporă”, observăm că până la un moment dat, toate definițiile date acestui termen porneau fie de la prototipul istoric al diasporei evreiești, fie de la ipoteza opusă acestuia, iar acest lucru a limitat potențialul diapazon de studiu al cercetătorilor [4]. Prin urmare, prezentarea unei definiții bazate pe amintirile unei singure comunități diasporice, cea evreiască, nu a fost suficientă, deoarece nu ținea cont de aspectele ce deveniseră din ce în ce mai actuale, precum migrația voluntară a indivizilor care, de asemenea, poate conduce la apariția diasporelor.

În lucrarea sa „Diasporele în societățile moderne: mituri ale patriei și ale întoarcerii”, publicată în 1991, W. Safran, profesor de științe politice al Universității din Colorado, face referire la traumă, exil și nostalgie în definirea diasporei. De asemenea, el definește o listă de criterii (considerată prima tentativă de construire a unui model conceptual al diasporei) care definesc, în opinia sa, grupurile din diaspora și în care subliniază următoarele caracteristici:

- Dispersarea de la „centru” la două sau mai multe regiuni străine;
- Păstrarea unei „memorii colective” a patriei;
- Excluderea parțială sau totală, ori marginalizarea din partea societății gazdă;

out. Considering some sources that sometimes exaggerate migrants in the “diaspora” category, an analysis of the defining features of the concept of “migration” and “diaspora” was carried out through the comparative method. At the same time, emerging from the diversity of interpretations in the specialized literature of the diaspora issue, a chronological synthesis of the conceptual approaches to the term “diaspora” was made in order to derive an own formulation that, in our opinion, respects the framing of the phenomenon from the perspective of the contribution to socio-economic development of the countries of origin. In order to form an exhaustive and clear image regarding the evolution of the processes over time, the statistical data attributed to the subject addressed, were collected and later systematized in various graphic representations.

Results obtained and discussion

Studying various options by which the definition of the term “diaspora” has been attempted, we note that until a certain point, all definitions given to this term started either from the historical prototype of the Jewish diaspora, or from the hypothesis opposite to it, and this limited the potential range of study by researchers [4]. Therefore, the presentation of a definition based on the memories of a single diasporic community, the Jewish one, was not enough, because it did not take into account aspects that had become more and more current, such as the voluntary migration of individuals, which can also lead to the emergence of diasporas.

In his work “Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return” published in 1991, by W. Safran, professor of political science at the University of Colorado, refers to trauma, exile and nostalgia in defining the diaspora. He also defines a list of criteria (considered the first attempt to build a conceptual model of the diaspora) which in his opinion define the diaspora groups and in which he emphasizes the following characteristics:

- Dispersal from the “center” to two or more foreign regions;
- Preserving a “collective memory” of the homeland;
- Partial or total exclusion or marginalization from the host company;

- Dorința de a reveni în patrie;
- Menținerea legăturii cu țara de origine;
- Conștiința colectivă/solidaritatea [14].

Mai târziu, în 1994, J. Clifford – istoric din Universitatea din California, Santa Cruz, definește termenul de „diasporă” concretizat în abordări etnografice, care includ varietatea istorică și complexitatea factorilor social-economici ce stau, uneori, la baza migrației [5].

Definirea diasporei ca fiind comunități minoritare expatriate (din afara patriei lor), care păstrează o puternică memorie colectivă a patriei a fost ulterior revizuită de G. Sheffer (2003), N. Van Hear (2005) și R. Cohen (2008), care au subliniat că această definiție a diasporei era mai degrabă descriptivă și lipsită de teoretizare [6, 15, 18]. În anul 2012, Organizația Internațională a Migrației, în lucrarea „Cum să implicăm diasporele în dezvoltare”, definește termenul de „diasporă”, utilizând varianta propusă de profesorul G. Scheffer: „*Diasporele moderne sunt grupuri etnice minoritare apărute ca rezultat al migrației, care locuiesc și activează în țări de origine, păstrând legături spirituale și materiale strânse cu țara lor de origine*” [1, p. 15]. În prezent, în literatura de specialitate, termenul „diasporă” este utilizat în contextul definirii unui grup etnic aflat în afara granițelor țării de origine fie temporar, fie pentru o perioadă nedeterminată de timp sau chiar permanentă. Atât imigranții recenți, cât și cei stabiliți de o perioadă mai îndelungată de timp în țări gazdă, au în comun faptul că ei se identifică cu statul lor de origine și își doresc o consolidare a relațiilor cu comunitatea țării de baștină. Raportul Uniunii Africane, din anul 2005, definește diaspora ca fiind formată din „...*popoare cu origini africane, care locuiesc în afara continentului, indiferent de cetățenia și naționalitatea lor și care sunt dispuse să contribuie la dezvoltarea continentului și la construirea Uniunii Africane*” [7, p.3]. În acest fel, constituirea diasporelor este apreciată ca un factor ce poate contribui la bunăstarea propriu-zisă a migranților, transpusă ulterior în capacitatea acestora de a-și aduce aportul la dezvoltarea comunităților din care provin și la reducerea sărăciei.

- Desire to return to the homeland;
- Maintaining the connection with the country of origin;
- Collective consciousness/solidarity [14].

Later, in 1994, J. Clifford – historian from the University of California, Santa Cruz, defines the term “diaspora” embodied in ethnographic approaches, which include the historical variety and complexity of the socio-economic factors that sometimes underlie migration [5].

The definition of diaspora as expatriate minority communities outside their homeland that retain a strong collective memory of the homeland was later revised by G. Sheffer (2003), N. Van Hear (2005) and R. Cohen (2008), who emphasized that this definition of diaspora was rather descriptive and lacking in theorization [6, 15, 18]. In 2012, the International Organization of Migration, in the study “Comment associer les diasporas au développement” defines the term “diaspora” using the version proposed by Professor G. Scheffer: “*Modern diasporas are minority ethnic groups that appeared as a result of migration, who live and work in their countries of origin, keeping close spiritual and material ties with their country of origin*” [1, page 15]. Currently, in specialized literature, the term “diaspora” is used in the context of defining an ethnic group outside the borders of the country of origin either temporarily, or for an indefinite period of time or even permanently. Both, recent immigrants and those settled for a longer period of time in host countries, have in common the fact that they identify with their country of origin and wish for a strengthening of relations with the community of the country of origin. The African Union report of 2005 defines the diaspora as consisting of “...*peoples of African origin who live outside the continent regardless of their citizenship and nationality and who are willing to contribute to the development of the continent and the building of the African Union*” [7, p. 3]. In this way, the formation of diasporas is appreciated as a factor that can contribute to the actual well-being of migrants, later translated into their ability to contribute to the development of the communities they come from and to the reduction of poverty.

În timp, definirea conceptului de diasporă a fost realizată din diferite perspective, enumerate în figura 1.

Over time, the concept of diaspora has been defined from different perspectives listed in the figure 1.

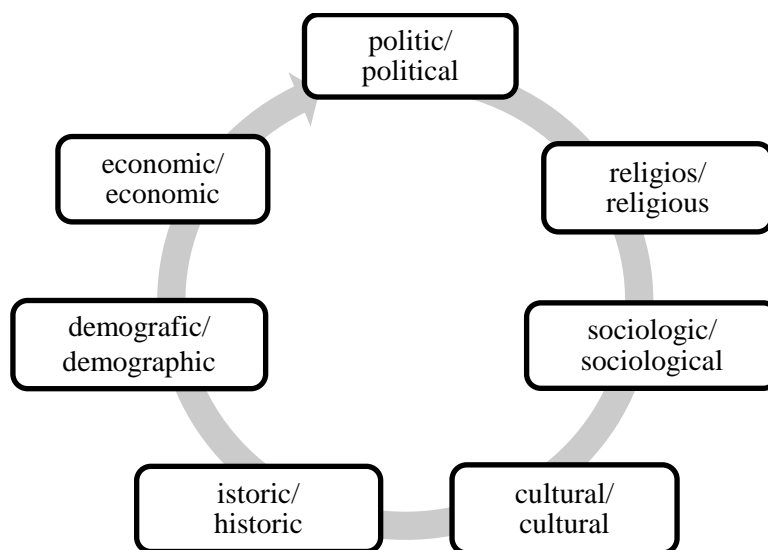

Figura 1. Perspective de definire a conceptului de diasporă/

Figure 1. Perspectives for defining the concept of diaspora

Sursa: elaborată de autor/ Source: Elaborated by the author

Dinamica migrației din secolul XX a generat noi comunități de tip diasporic, analizate într-o manieră specifică fiecărui domeniu, iar în ultimii ani a sporit și mai mult interesul pentru studierea diasporei din perspectivă economică.

Diaspora ca teorie a început să fie utilizată pe scară largă în deceniile târzii ale secolului XX. Conform lui G. Sheffer, expert în relația dintre diaspora evreiască și Israel, diaspora poate fi înțeleasă prin prisma unui triunghi: pe de o parte avem oamenii care își părăsesc statul de origine, pe de altă parte se află țara gazdă în care se stabilesc, iar pe a treia parte este comunitatea diasporei pe care o formează în țara de destinație. Desigur, uneori, în procesul adaptării în țara de destinație, membrii diasporei ar putea fi asimilați complet de către populația majoritară, însă în majoritatea cazurilor, noțiunea de diasporă capătă un sens mai larg, care implică nu numai legătura dintre individul aflat în țara de destinație și țara lui de origine propriuzisă, dar și interferența pe diferite dimensiuni între mai multe grupuri dispersate de migranți situate în puncte geografice diferite.

The dynamics of migration in the 20th century generated new diasporic-type communities analyzed in a specific manner for each field, and in recent years it has further increased the interest in studying the diaspora from an economic perspective.

Diaspora, as a theory, began to be widely used in the late decades of the 20th century. According to G. Sheffer, expert in the relationship between the Jewish diaspora and Israel, the diaspora can be understood through the prism of a triangle: on the one hand we have the people who leave their country of origin; on another is the host country where they settle; and on the third part is the diaspora community that they form in the country of destination. Of course, sometimes, in the process of adaptation in the destination country, members of the diaspora could be completely assimilated by the majority population, but in most cases, the notion of diaspora acquires a broader meaning that involves not only the connection between the individual in the destination country and his actual country of origin, but also the interference on different di-

Nu există o definiție a diasporei pe larg acceptată în lume, deoarece acest termen în sine poate cuprinde fenomene foarte diferite. Dacă conceptul clasic al cuvântului „diaspora” se prezintă, în primul rând, ca un termen care descrie fenomenul, pornind de la comunitățile de evrei, atunci științele sociale moderne dau acestui termen un sens mult mai larg. Profesorul R. Cohen de la Universitatea din Oxford descrie 4 categorii de diasporă în lucrarea sa „*Diasporele globale: Introducere*”: diaspora poate fi *victimă* (comunități care sunt dispersate, constrânse de necesitatea de a-și părăsi teritoriul natal sau țara căreia aparțin, ca urmare a unui eveniment decisiv); *diaspora muncitoare* (deplasarea sau migrarea persoanelor în scopul găsirii unui loc mai bun de muncă), *diaspora expansionistă* (rezultată din îndeplinirea diverselor obiective expansioniste) și *profesională* (migrație cu scopul exercitării unor activități comerciale și de dezvoltare) [6]. Alți cercetători consideră că apartenența unui membru la diasporă înseamnă mai degrabă o stare de spirit. În studiul „Economia diasporei: noi perspective”, este prezentată viziunea lui J. Birkenhoff, pentru care diaspora înseamnă „*apartenența psihologică la o cultură comună într-o țară de origine sau de destinație*” [7, p. 3]. N. Buga (2006) explică asocierea unui individ cu diaspora într-o manieră similară, argumentând că factorul determinant în crearea și menținerea acestora este motivația. Astfel, membrii diasporei decid, de sine stătător, să devină sau nu parte a unei comunități și motivați de dorința de a contribui la dezvoltarea țării de baștină, decid să se implice în diverse activități [4].

Din punct de vedere structural, diaspora poate fi constituită din populația țării de origine, care locuiește permanent în țara de destinație și migranții de muncă, ce se află în afara țării de origine temporar, persoane care dețin cetățenie dublă, diaspora etnică și totodată cetățeni ai țării de destinație sau grupurile din generația a doua. Astfel, în anul 2015, Organizația Internațională a Migrației menționează că nu există o noțiune concretă pentru a defini termenul de diasporă, însă pe lângă legătura pe care aceasta o menține cu patria și care, în principiu, reprezintă o afinitate importantă, „...Acest concept cuprinde

mensions between several dispersed groups of migrants located in different geographical points.

There is no widely accepted definition of diaspora in the world, as the term itself can encompass very different phenomena. If the classical concept of the word “diaspora” presents primarily as a term describing the phenomenon starting from Jewish communities, then modern social sciences give this term a much broader meaning. Professor R. Cohen from the University of Oxford describes 4 categories of diaspora in his work “*Global Diasporas: An Introduction*”: diaspora can be *the victim* (communities that are dispersed forced by the need to leave their native territory or the country to which they belong as following a decisive event), *working diaspora* (the movement or migration of people in order to find a better job), *expansionist diaspora* (resulting from the fulfillment of various expansionist objectives) and *professional* (migration for the purpose of carrying out commercial and development activities) [6]. Other researchers believe that belonging to a member of the diaspora means rather a state of mind. In the study “Diaspora economics: New perspectives”, is presented J. Birkenhoff’s vision, for which diaspora means “*psychological belonging to a common culture in a country of origin or destination*” [7, p.3]. N. Buga (2006) explains the association of an individual with the diaspora in a similar way, arguing that the determining factor in their creation and maintenance is motivation. Thus, the members of the diaspora reluctantly decide whether or not to become part of a community, motivated by the desire to contribute to the development of the country of origin, they decide to get involved in various activities [4].

From a structural point of view, the diaspora can be made up of the population of the country of origin, who lives permanently in the country of destination and labour migrants who are temporarily outside the country of origin, people who hold dual citizenship, ethnic diaspora and at the same time citizens of the country of destination or the second generation groups. Thus, in 2015, the International Organization of Migration mentions that there is no concrete

comunități de expatriați bine stabilite, lucrători migranți rămânând temporar în străinătate, expatriați cu cetățenia țării gazdă, persoane cu dublă cetățenie și migranți din a doua/a treia generație” [1].

În ultimul timp, tot mai frecvent întâlnim abordări în care orice strămutare a cetățenilor unui stat peste hotare este analizată din punct de vedere al proceselor de diasporizare, iar diverse grupuri etnice, care din anumite motive au început să locuiască în afara statului de origine, sunt numite diaspore [12]. Prin urmare, ne propunem să distingem, totuși, care este momentul în care putem considera că un grup etnic s-a transformat într-o diasporă? Menționăm că, migrația reprezintă o condiție obligatorie pentru formarea și existența diasporei, însă în același timp nu este o condiție suficientă. Nu toate persoanele migrante devin parte a diasporei. Un exemplu în acest sens îl constituie migrația germani care au migrat în Pennsylvania (USA) acum 400 ani și, respectiv, cei aproximativ 8 mln. de germani care au continuat fluxul migrator pe parcursul sec. al XIX-lea. Cu toate că migrația lor a fost una destul de masivă, ei nu au fost considerați diasporă, din cauza gradului scăzut de asociere cu identitatea culturală a țării de origine [7].

Cu toate că migrația și diaspora reprezintă două concepte complementare, percepute adesea ca fiind similare și identificarea diferențelor devine uneori destul de sensibilă, abordarea individuală a fiecărui fenomen în parte duce la desprinderea unor particularități distincte, prezentate în tabelul 1.

notion to define the term diaspora, but in addition to the connection it maintains with the homeland and which in principle represents an important affinity, “...This concept includes well-established expatriate communities, migrant workers staying temporarily abroad, expatriates with host country citizenship, dual nationals and second/third generation migrants” [1].

Lately, we are increasingly encountering approaches in which any displacement of citizens of a state abroad is analyzed from the point of view of diasporization processes, and various ethnic groups that for some reason began to live outside the state of origin are called diasporas [12]. Therefore, we aim to distinguish however at what point can we consider that an ethnic group has turned into a diaspora? We note that migration is a necessary condition for the formation and existence of the diaspora, but at the same time it is not a sufficient condition. Not all migrants become part of the diaspora. An example of this is the German migrants who migrated to Pennsylvania (USA) 400 years ago and, respectively, the approximately 8 million of Germans who continued the migratory flow during the nineteenth century. Although their migration was quite massive, they were not considered diaspora due to the low degree of association with the cultural identity of the country of origin [7].

Although migrants and diaspora represent two complementary concepts often perceived as similar and the identification of differences sometimes becomes quite sensitive, the individual approach to each phenomenon leads to the separation of distinct particularities, presented in table 1.

Tabelul 1/ Table 1

**Particularități definitorii ale conceptului de „migrație” și „diasporă”/
Defining features of the concept of "migration" and "diaspora"**

Nr./No	Migrație/ Migration	Diasporă/ Diaspora
1	2	3
1.	Deplasarea unui individ sau familie/ Displacement of an individual or family	Deplasarea unei comunități/ Displacement of a community
2.	Indicatori: stocul și fluxul de migranți/ Indicators: the stock and flow of migrants	Indicatori: Generații succesive de migranți/ Indicators: Successive generations of migrants

Continuarea tabelului 1/ Continuation of table 1

1	2	3
3.	Dură sezonieră, temporară sau permanentă/ Seasonal, temporary or permanent duration	Dură îndelungată de timp, de generații/ Long duration of time, of generations
4.	Țară de destinație anumită/ Specific country of destination	Comunitate de migranți din mai multe țări/ Community of migrants from several countries
5.	Deplasare din țara/orașul de origine/ Moving from the specific country/city of origin	E posibilă lipsa patriei/ Missing the homeland is possible
6.	Este posibilă integrarea culturală completă în țara de destinație/ Full cultural integration in the destination country is possible	Este menținută identitatea culturală/ Cultural identity is maintained
7.	Este/nu este menținută legătura cu țara de origine/ Contact with the country of origin is/is not maintained	Este menținută legătura cu țara de origine/ Contact with the country of origin is maintained
8.	Migranții nu păstrează legătura între ei în țara de destinație/ Migrants do not keep in touch with each other in the country of destination	Membrii diasporei mențin conexiuni emoționale (inclusiv cu migranți din alte țări)/ Members of the diaspora maintain emotional connections (including with migrants from other countries)
9.	Comunități ce apără drepturile conaționalilor (ex. la muncă, trai)/ Communities that defend the rights of compatriots (e.g. at work, living)	Comunități cu rolul de conservare și promovare a identității naționale/ Communities with the role of preserving and promoting national identity
10.	Caracter punctual al aportului uman și financiar (de regulă la revenire)/ Punctual character of the human and financial input (usually upon return)	Caracter continuu al aportului uman și financiar/ Continuous character of the human and financial input
11.	Conotație peiorativă/ Pejorative Connotation	Conotație afectivă/ Affective Connotation

Sursa: elaborat de autor în baza [4, 7, 10, 12]/ **Source:** elaborated by the author based on [4, 7, 10, 12]

Prin urmare, menționăm că migrația definește mișcarea unui individ, a unei familii sau a unei comunități, în cazul în care vorbim despre o rețea creată în lanț și este caracterizată de indi-

Therefore, we mention that migration defines the movement of an individual, a family or a community if we are talking about a network created in a chain and is characterized

catori, precum stocul și fluxul. Diaspora, în schimb, nu este caracteristică niciodată unui singur individ, dar se raportează la comunități de imigranți din mai multe țări, pentru perioade extinse de timp, inclusiv și la generațiile succesive de migranți. Pentru ca diaspora să existe, ar fi trebuit să treacă cel puțin două generații de imigranți cu un sentiment de exil permanent (R. King și A. Christou, 2008) [10]. Diaspora ar putea reprezenta, inclusiv, descendenții migranților care nu se identifică neapărat într-un mod activ cu țara de origine, dar a căror apartenență și identitate ar putea fi reactivată sub influența anumitor factori externi. În timp ce migrantului îi este specifică deplasarea din țara/orașul său de baștină, diaspora poate să existe chiar și atunci, când patria sa încetează să mai existe ca stat. Un exemplu în acest sens reprezintă diaspora kurzilor și palestinienilor, care și-au păstrat totuși apartenența și conștiința culturală.

O altă deosebire este că migranții, ca indivizi, pot să se integreze complet în cultura țării de destinație. De asemenea, ei ar putea să nu mențină legătura cu țara de origine. În schimb, pentru diasporă ca grup, menținerea identității culturale și spirituale este esențială și nu se integrează întotdeauna în cultura țării de destinație. În cazul migrației, aportul la dezvoltarea economică asupra țărilor de origine se materializează prin capitalul uman și financiar al migrantului o singură dată – la revenirea sa în țară de origine. În cazul diasporei, această contribuție are caracter continuu. De asemenea, raportându-ne la interpretarea fenomenului de către țările de origine, de regulă, emigrația este asociată cu o problemă sau un fenomen nefavorabil economiei, în timp ce diaspora este, în majoritatea cazurilor, abordată din perspectiva politicilor de dezvoltare economică a țărilor de origine [4,7].

În anul 1991, scriind un articol în numărul inaugural al revistei „Diaspora”, W. Safran observa că majoritatea studiilor academice despre etnie și imigrație au acordat „puțină, sau deloc, atenție . . . diasporelor”. Observația dată însă nu a fost valabilă o lungă perioadă de timp, deoarece la sfârșitul anilor 1980 a existat o explozie de interes pentru studiul diasporei. Profesorul R. Brubaker de la Universitatea din

by indicators such as stock and flow. Diaspora, on the other hand, is never characteristic of a single individual and refers to communities of immigrants from several countries and for extended periods of time, including successive generations of migrants. For the diaspora to exist, at least two generations of immigrants should have passed with a sense of permanent exile (R. King and A. Christou, 2008) [10]. The diaspora could also represent the descendants of migrants who do not necessarily identify in an active way with the country of origin, but whose belonging and identity could be reactivated under the influence of certain external factors. While the migration is specific to the migrant from his country/city of origin, diaspora can exist even when his homeland ceases to exist as a state. An example of this is the diaspora of the Kurds and Palestinians, who nevertheless retained their belonging and cultural consciousness.

Another difference is that migrants, as individuals, can fully integrate into the culture of the destination country. Also, they may or may not maintain contact with their home country. In contrast, for the diaspora as a group, maintaining cultural and spiritual identity is essential and does not always integrate into the culture of the destination country. In the case of migration, the contribution to the economic development of the countries of origin materializes through the human and financial capital of the migrant only once – upon his return to the country of origin. In the case of the diaspora, this contribution is continuous. Also, referring to the interpretation of the phenomenon by the countries of origin, as a rule, emigration is associated with a problem or phenomenon unfavourable to the economy, while the diaspora is in most cases approached from the perspective of the economic development policies of the countries of origin [4, 7].

In 1991, writing an article in the inaugural issue of “Diaspora” journal, W. Safran observed that most academic studies of ethnicity and immigration have paid “little, if any, attention . . . of diasporas”. The given observation, however, did not hold true for a long time, as in the late

California menționează că „diaspora” și elementele asociate ei apar ca cuvinte cheie doar o dată sau de două ori pe an în disertațiile din anii 1970, de aproximativ treisprezece ori pe an la sfârșitul anilor 1980 și de aproape 130 de ori/an doar în 2001. Un alt exemplu este numărul de utilizări ale termenului „diaspora” în diverse publicații ale revistei „New York Times”. În timp ce în perioada anilor 1881-1990 termenul a avut o singură apariție, în anii 1991-2000 termenul a apărut de mai mult de o mie de ori. [3,9] Explozia interesului față de domeniul diasporei nu se limitează doar la domeniul academic. În prezent, termenul „diaspora” are milioane de accesări pe Google, neavând careva tangențe cu mediul academic, există numeroase portaluri de știri, posturi de radio și TV, site-uri de forum dedicate comunităților specifice diasporei, adesea organizate pe baza unei caracteristici de origine și a unei caracteristici de locație curentă.

În Rusia, termenul „diaspora” nu a fost popular pentru o lungă perioadă de timp și nu a reprezentat interes pentru eventuale lucrări de cercetare. Însă, după prăbușirea URSS, fluxurile de migrație din Transcaucazia și Asia s-au intensificat, și s-a accelerat procesul de creare a diasporei rusești, care astăzi este considerată una dintre cele mai numeroase. Totuși, în timp ce majoritatea țărilor au asimilat cuvântul diaspora în vocabularul lor uzual, pentru Federația Rusă este predominantă utilizarea termenului „compatrioți”, prin care se includ cetățenii ruși care locuiesc peste hotarele țării, etnicii ruși, vorbitorii de limbă rusă împreună cu familiile și descendenții lor, cetățenii străini care mențin legături culturale cu Rusia [7]. În ultimii 15 ani, conform lui H. Maram, cercetătorii și oamenii de știință ruși au scris multe publicații și monografii dar, de regulă, nu există o viziune unică asupra abordării diasporei. Problemele sociale, economice și psihologice moderne ale diasporelor etnice sunt abordate în lucrările lui Yu.V. Arutyunyan, V.I. Dyatlova, S.V. Ryazantseva, T.V. Poloskova, Yu.I. Semyonova și alții [11].

1980s there was an explosion of interest in the study of the diaspora. Professor R. Brubaker of the University of California notes that “diaspora” and its associated elements appear as keywords only once or twice a year in dissertations in the 1970s, about thirteen times a year in the late 1980s, and almost 130 times in 2001 alone. Another example is the number of uses of the term “diaspora” in various publications of the “New York Times” magazine. While in the period 1881 – 1990 the term had only one occurrence, in the years 1991 – 2000 the term appeared more than a thousand times [3,9]. The explosion of interest in the field of diaspora is not limited to the academic field. Currently, the term “diaspora” has millions of hits on Google that have nothing to do with academia, there are numerous news portals, radio and TV stations, forum sites dedicated to diaspora-specific communities, often organized on the basis of a feature of origin and a current location feature.

In Russia, the term “diaspora” was not popular for a long time and was not of interest for possible research work. However, after the collapse of the USSR, migration flows from Transcaucasia and Asia intensified and the process of creating the Russian diaspora, which today is considered one of the most numerous, accelerated. However, while most countries have assimilated the word diaspora into their common vocabulary, for the Russian Federation the predominant use is the term “compatriots”, which includes Russian citizens living abroad, ethnic Russians, Russian speakers together with their families and descendants foreign citizens maintain cultural ties with Russia [7]. Over the past 15 years, according to H. Maram, Russian researchers and scientists have written many publications and monographs, but as a rule, there is no single vision of the diaspora approach. Modern social, economic and psychological problems of ethnic diasporas are addressed in the works of Yu.V. Arutyunyan, V.I. Dyatlova, S.V. Ryazantseva, T.V. Poloskova, Yu.I. Semyonova and others [11].

Tabelul 2/ Table 2

**Sinteza cronologică a noțiunilor de „diasporă”/
Chronological synthesis of the notions of “diaspora”**

Nr./No.	Definiția/ Definition	Autorul/ Author
1	2	3
1.	„Lucrarea extinsă a diasporei de evanghelizare în rândul Bisericii Naționale Protestante de pe continent”./ “The extensive work of the diaspora of evangelization among the National Protestant Church on the continent”.	Oxford English Dictionary, 1876
2.	„Orice colectivitate etnică care nu dispune de o bază teritorială în interiorul unei societăți politice anume”./ “Any ethnic group that does not have a territorial base within a particular political society”.	J.A. Armstrong, 1976
3.	„Diasporele moderne sunt grupuri etnice minoritare, apărute ca rezultat al migrației, care locuiesc și activează în țări de origine, păstrând legături spirituale și materiale strânse cu țara lor de origine”./ “Modern diasporas are minority ethnic groups that appeared as a result of migration, who live and work in countries of origin, keeping close spiritual and material ties with their country of origin”.	G. Sheffer, 1986,
4.	Definirea diasporei face referire la <i>traumă, exil și nostalgie</i> ./ The definition of diaspora refers to trauma, exile and nostalgia.	W. Safran, 1991
5.	„[...] popoare cu origini africane care locuiesc în afara continentului, indiferent de cetățenia și naționalitatea lor, și care sunt dispuse să contribuie la dezvoltarea continentului, și la construirea Uniunii Africane”./ “[...] peoples of African origin who live outside the continent regardless of their citizenship and nationality and who are willing to contribute to the development of the continent and the building of the African Union”.	Raportul Uniunii Africane, 2005/ African Union Report, 2005
6.	„Toți ruandezii care au părăsit țara din propria voință sau au fost forțați să emigreze în alte țări și sunt dornici să contribuie la dezvoltarea Rwandei”./ “All Rwandans who left the country voluntarily or were forced to emigrate to other countries and are eager to contribute to the development of Rwanda”.	Definiția utilizată de statul Rwanda, 2005/ Definition used by the State of Rwanda, 2005
7.	„Diaspora include prima generație de migranți, migranții naturalizați și descendenții lor născuți în străinătate, care își păstrează un anumit angajament și interes pentru țara de origine”./ “Diaspora includes first-generation migrants, naturalized migrants and their foreign-born descendants who retain some commitment and interest in their country of origin”.	Comisia Europeană, 2005/ European Commission, 2005
8.	„Populațiile transnaționale care trăiesc într-o altă țară decât țara lor de origine, dar care au legături cu țara de origine”./ “Transnational populations living in a country other than their country of origin, but having ties to the country of origin”.	E.Usher, 2005

Continuarea tabelului 1/ Continuation of table 1

1	2	3
9.	„Dispersarea unei comunități de la centrul său de origine, însoțită de memoria unui singur eveniment traumatizant capabil să cristalizeze în memoria poporului faptul unei mari nedreptăți istorice, o idee care îi ține pe membrii diasporei uniți”./ “The dispersion of a community from its center of origin, accompanied by the memory of a single traumatic event able to crystallize in the people's memory the fact of a great historical injustice, an idea that holds the members of the diaspora together”.	R. Cohen, 2008
10.	„Cel puțin două generații de imigranți cu un sentiment de exil permanent”./ “At least two generations of immigrants with a sense of permanent exile”.	R. King și A. Christou, 2008
11.	„Populația totală de cetățeni britanici care trăiesc în străinătate”./ “Total population of British nationals living abroad”.	T. Finch, 2010
12.	„Apartenența psihologică la o cultură comună într-o țară de origine sau de destinație”./ “Psychological belonging to a common culture in a country of origin or destination”.	J. Birkenhoff, 2011
13.	„...comunități de expatriați bine stabilite, lucrători migranți rămânând temporar în străinătate, expatriați cu cetățenia țării gazdă, persoane cu dublă cetățenie și migranți din a doua/a treia generație”./ “...Well-established expatriate communities, migrant workers staying temporarily abroad, expatriates with host country citizenship, dual nationals and second/third generation migrants”.	Organizația Internațională a Migrației, 2015/ International Organization for Migration, 2015
14.	„Cetățenii ruși care locuiesc peste hotarele țării, etnicii ruși, vorbitorii de limbă rusă împreună cu familiile și descendenții lor, cetățenii străini care mențin legături culturale cu Rusia”./ “Russian citizens living abroad, ethnic Russians, Russian speakers together with their families and descendants, foreign citizens maintain cultural ties with Russia”.	Definiția utilizată în Federația Rusă, V. Zakem, 2015/ Definition used in the Russian Federation, V. Zakem, 2015
15.	„Cetățenii Republicii Moldova stabiliți temporar sau permanent peste hotarele țării, persoane originare din Republica Moldova și descendenții lor, precum și comunitățile formate de aceștia”./ “Citizens of the Republic of Moldova temporarily or permanently settled abroad, persons originating from the Republic of Moldova and their descendants, as well as the communities formed by them”.	Definiția utilizată în Republica Moldova, Strategia „Diaspora-2025”/ The definition used in the Republic of Moldova, the "Diaspora-2025" Strategy

Sursa: elaborat de autor în baza [1, 2, 3, 7, 11, 17] / **Source:** elaborated by the author based on [1, 2, 3, 7, 11, 17]

Examinând esența noțiunilor de „diasporă”, utilizate în decursul timpului în diverse studii economice și redate cronologic în tabelul 2, considerăm oportună propunerea de completare

Examining the essence of the notions of “diaspora” used over time in various economic studies and listed chronologically in table 2, we consider it opportune to propose completing the

a modalității de definire a diasporei, făcând referire la *sentimentul de apartenență*, element pe care îl considerăm esențial în procesul de formare și perpetuare a diasporei. Anume acest criteriu îl apreciem ca fiind determinant în decizia unui individ, stabilit peste hotarele țării, de a se alătura comunității de conaționali ce promovează menținerea identității naționale, păstrarea legăturii cu țara de origine și implicarea în activități de dezvoltare socială, economică, politică sau culturală a acesteia.

Așadar, în definiția noastră, *diaspora constituie totalitatea cetățenilor unui stat, stabiliți pe termen lung peste hotarele acestuia, implicați în diverse activități ce influențează dezvoltarea economică, socială, politică, culturală a țării de origine, motivați de sentimentul de apartenență la statul de origine.*

Ca să exemplificăm importanța sentimentului de apartenență, putem examina descendenții primei generații de migranți, acei copii care au crescut și s-au maturizat deja în țara de destinație și care nu dispun de un trecut propriu-zis în țara de origine. În pofida acestui fapt, o parte dintre ei se implică în diverse activități asociate țării de origine (alegeri electorale, evenimente culturale, activități economice, turism, caritate etc.), datorită unui puternic sentiment de apartenență la țara de origine cultivat și dezvoltat în familie. Astfel, ei reprezintă un element veritabil al comunităților din diasporă, care păstrează angajamente și interese pentru țara de origine. Și viceversa: în lipsa unui puternic sentiment de apartenență, cetățenii care au plecat definitiv peste hotarele țării tind să se integreze cât mai mult în societatea țărilor de destinație și să fie asimilați de noua țară gazdă pe care o percep deja ca „acasă”. Aceste persoane care nu se mai identifică cu statul lor de origine, nu păstrează legătura cu rude sau cunoscuți din țară, nu sunt motivați să se întoarcă și nici nu se raportează în vreun fel la evenimentele derulate în țară, în opinia noastră, nu pot fi asociate cu noțiunea de membri ai diasporei. Suplimentar, reamintim și de cazul descris mai sus al migranților germani care au migrat în Pennsylvania.

În contextul consolidării interdependenței statelor, diasporele încep să capete noi dimen-

way of defining the diaspora, referring to the *sense of belonging*, an element that we consider essential in the process of formation and perpetuation of the diaspora. Namely, we appreciate this criterion as decisive in the decision of an individual settled abroad to join the community of compatriots that promotes the maintenance of national identity, the preservation of the connection with the country of origin and the involvement in its social, economic, political or cultural development activities.

So, in our definition, the *diaspora is the totality of the citizens of a state, settled long-term abroad, involved in various activities that influence the economic, social, political, cultural development of the country of origin, motivated by the feeling of belonging to the state of origin.*

To exemplify the importance of the sense of belonging, we can examine the descendants of the first generation of migrants, those children who have already grown up and matured in the country of destination and who do not have a proper past in the country of origin. Despite this fact, some of them get involved in various activities associated with the country of origin (elections, cultural events, economic activities, tourism, charity, etc.), due to a strong sense of belonging to the country of origin cultivated and developed in the family. Thus, they represent a genuine element of diaspora communities that retain commitments and interests for their country of origin. And vice versa: in the absence of a strong sense of belonging, citizens who have gone permanently abroad tend to integrate as much as possible into the society of the destination countries and to be assimilated by the new host country which they already perceive as "home". These people who no longer identify with their country of origin, do not keep in touch with relatives or acquaintances from the country, are not motivated to return and do not relate in any way to the events taking place in the country, in our opinion, cannot be associated with the notion of diaspora members. Additionally, we also recall the case described above of German migrants who migrated to Pennsylvania.

In the context of strengthening the interdependence of states, diasporas are beginning to

siuni în cadrul relațiilor interstatale, iar rolul și funcțiile pe care le realizează, se diversifică. Cele mai importante funcții ale diasporei sunt:

- culturală* – ce cuprinde menținerea legăturilor culturale cu patria istorică;
- etnică* – constituie păstrarea de către reprezentanții diasporei a culturii sale etnice;
- de protecție* – are drept scop apărarea drepturilor sociale ale membrilor diasporei;
- economică* – implică dezvoltarea unor sectoare specifice în țara de destinație, dar și transferul către țara de origine a unor fluxuri financiare, de competențe și cunoștințe;
- politică* – prin intermediul unor presiuni (lobby), pentru a obține mai multe drepturi.

G. Sheffer consideră că cele mai mari diaspore, așa-numite „diaspore istorice” prezentate în figura 2, sunt: diaspora chineză – 35 mln. de oameni; indiană – 9 mln.; evreiască și romă – câte 8 mln.; armeană – 5,5 mln.; greacă – 4 mln.; germană – 2,5 mln. Aceste diaspore s-au format încă în antichitate, iar întemeierea așezărilor, orașelor cu ziduri și micilor orașe-stat nu au împiedicat emigrarea și înființarea de diaspore etnice concentrate pe teritorii străine. În pofida evoluției configurației diversilor factori de influență temporali și spațiali, diasporele date nu s-au dispersat, ba mai mult, diasporele create pe principii etnice sunt considerate de către cercetători ca fiind cele mai reziliente.

take on new dimensions within interstate relations, and the role and functions they perform are diversifying. The most important functions of the diaspora are:

- cultural* – which includes maintaining cultural ties with the historical homeland;
- ethnic* – constitutes the preservation by the representatives of the diaspora of their ethnic culture;
- protective* – aims to defend the social rights of members of the diaspora;
- economic* – involves the development of specific sectors in the destination country, as well as the transfer to the country of origin of financial flows, skills and knowledge;
- politics* – through pressure (lobby) to obtain more rights.

G. Sheffer considers that the largest diasporas, so-called "historical diasporas" presented in figure 2, are: Chinese diaspora – 35 million of people; Indian – 9 million; Jewish and Roma – 8 million each; Armenian – 5.5 million; Greek – 4 million; German – 2.5 million. These diasporas were still formed in antiquity, and the establishment of settlements, walled cities and small city-states did not prevent emigration and the establishment of ethnic diasporas concentrated in foreign territories. Despite the evolution of the configuration of various temporal and spatial influencing factors, the given diasporas did not disperse, moreover, the diasporas created on ethnic principles are considered by researchers to be the most resilient.

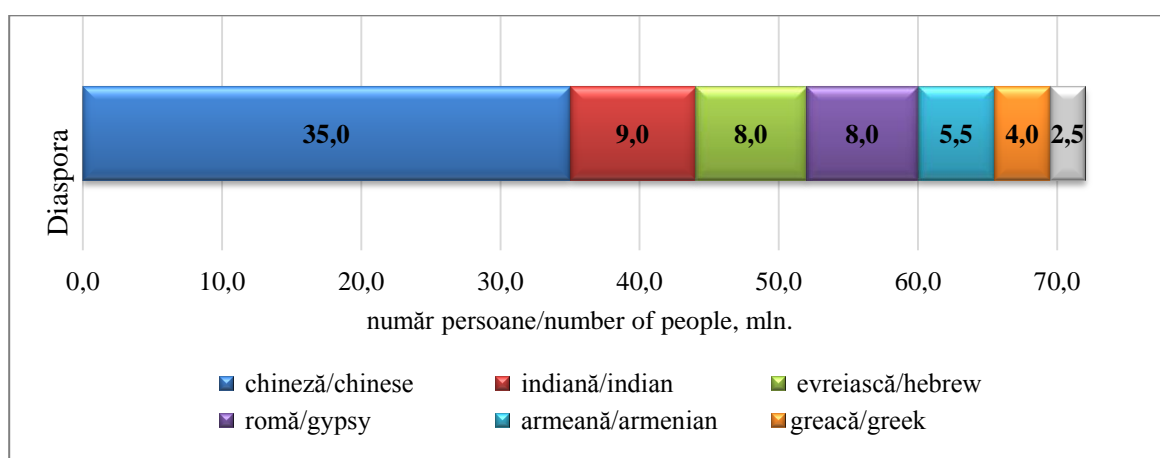

Figura 2. Dimensiunea diasporelor istorice/ Figure 2. Dimensions of historical diasporas
Sursa: elaborată de autor în baza [13]/ Source: elaborated by the author based on [16]

Putem totuși remarca că dimensiunile istorice ale acelor comunități, definite anterior de limite virtuale culturale și sociale, au suferit de-a lungul timpului unele modificări, în funcție de reorganizarea geografică a unor state sau chiar orașe globale. Spre deosebire de diasporele istorice, unele diaspore moderne au apărut ca urmare a agravării situațiilor politice și economice din țara lor de origine (ex. diaspora originară din Federația Rusă sau Siria), altele s-au dezintegrat și au fost asimilate de țările gazdă sub influența procesului de industrializare și dezvoltare rapidă a transporturilor, care a facilitat migrația interstatală [16]. Astfel, în anul 2020, conform datelor Departamentului Națiunilor Unite pentru Afaceri Economice și Sociale (figura 3), India a ocupat primul loc pe lista țărilor cu cele mai mari diaspore, cu 18 milioane de persoane din India ce trăiesc în afara țării lor de origine. Alte state cu o mare comunitate transnațională sunt Mexic și Federația Rusă (11 milioane fiecare), China (10 milioane) și Siria (8 milioane) [8].

However, we can note that the historical dimensions of those communities previously defined by virtual cultural and social boundaries, have undergone some changes over time depending on the geographical reorganization of some states or even global cities. Unlike historical diasporas, some modern diasporas appeared as a result of worsening political and economic situations in their country of origin (e.g. diaspora originating from the Russian Federation or Syria), others disintegrated and were assimilated by the host countries under the influence to the process of industrialization and rapid development of transport that facilitated interstate migration [16]. Thus, in 2020, according to data from the United Nations Department of Economic and Social Affairs (figure 3), India topped the list of countries with the largest diasporas, with 18 million people from India living outside their country of birth. Other countries with a large transnational community included Mexico and the Russian Federation (11 million each), China (10 million) and Syria (8 million) [8].

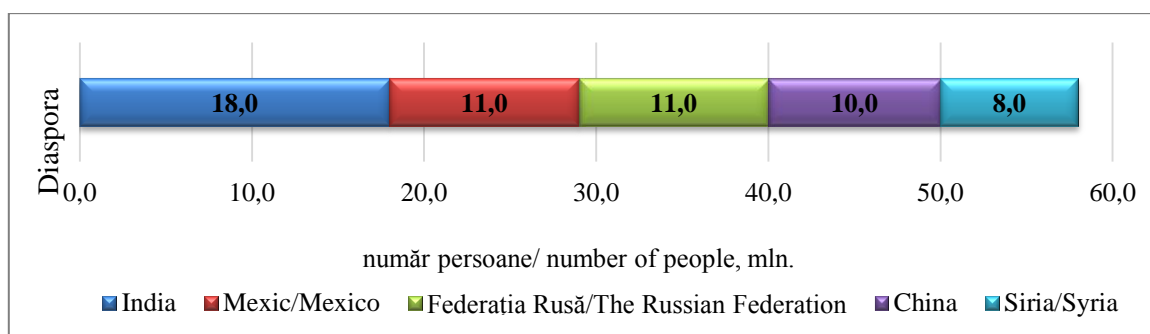

Figura 3. Dimensiunea diasporelor conform datelor ONU, 2020/

Figure 3. Dimensions of diasporas according to UN data, 2020

Sursa: Elaborat de autor în baza [8]/ Source: Elaborated by the author based on [8]

Având în vedere dimensiunile acestor comunități, uneori posibilitățile diasporei depășesc considerabil potențialul economic și politic al statului de origine. În aceste cazuri, diaspora ar putea nu doar să ofere ajutor economic și umanitar statului de origine, ci și să preia caracterul instituției de lobby. O altă motivație a guvernelor statelor de origine este de a implementa diverse acțiuni și politici menite să faciliteze fluxurile financiare ale migraților orientate spre casă sau să modifice opinia publică din străinătate despre țară.

Considering the size of these communities, sometimes the possibilities of the diaspora considerably exceed the economic and political potential of the state of origin. In these cases, the diaspora could not only offer economic and humanitarian aid to the country of origin, but also assume the character of a lobbying institution. Another motivation of the governments of the countries of origin is to implement various actions and policies aimed at facilitating the financial flows of migrants directed home or to change the public opinion abroad about the country.

Concluzii

Din perspectiva cercetării științifice, subiectul diasporei este situat într-o zonă de interferență a abordărilor efectuate din diferite perspective: politică, economică, religioasă, sociologică, demografică, istorică etc. Majoritatea abordărilor cu privire la diasporă au aplicabilitate într-o anumită arie geografică și într-o anumită perioadă de timp, iar contextualitatea spațială și temporală reprezintă una dintre provocările cu care se confruntă în prezent încercările științifice de sistematizare a abordărilor teoretice referitoare la subiectul cercetat. Având în vedere aceleași considerente, identificarea unei noțiuni exhaustive și interdisciplinară reprezintă la moment un deziderat al comunității științifice din domeniu.

Cu toate că migrația reprezintă o condiție obligatorie pentru crearea și consolidarea diasporei, în același timp, ea nu este o condiție suficientă. Tratată adeseori prin prisma unor abordări similare, migrația și diaspora reprezintă totuși două concepte complementare, cu particularități definitorii distincte. Evoluția constantă a diasporilor în spațiul internațional, necesitatea gestionării unui proces complex care evoluează în permanență, penuria de date cu privire la diasporă, în scopul argumentării gradului de implicare a acesteia în diverse activități economice în țările de origine, au sporit atenția acordată fenomenului de către mediul științific, în special pe palierul ce ține de interdependența dintre diasporă și dezvoltarea țărilor de origine. Prin urmare, cu cât studiile cu privire la conceptul de diasporă devin mai cuprinzătoare, cu atât aspectele ce țin de valorificarea aportului financiar și nefinanciar al diasporei pentru țările de origine se conturează ca fiind arii de interes ce pot genera încă discuții și tematici diverse referitoare la acest subiect.

Conclusions

From the perspective of scientific research, the subject of diaspora is located in an area of interference of approaches carried out from different perspectives: political, economic, religious, sociological, demographic, historical, etc. Most of the approaches regarding the diaspora have applicability in a certain geographical area and in a certain period of time, and the spatial and temporal contextuality is one of the challenges currently faced by the scientific attempts to systematize the theoretical approaches regarding the studied issue. Considering the same considerations, the identification of an exhaustive and interdisciplinary notion is currently a desire of the scientific community in the field.

Although migration is a necessary condition for the creation and consolidation of the diaspora, at the same time it is not a sufficient condition. Often treated through the prism of similar approaches, migration and diaspora are, however, two complementary concepts, with distinct defining characteristics. The constant evolution of diasporas in the international space, the need to manage a complex process that is constantly evolving, the lack of data regarding the diaspora, in order to increase the degree of its involvement in various economic activities in the countries of origin, have increased the attention paid to the phenomenon by the scientific environment, especially on the level related to the interdependence between the diaspora and the development of the countries of origin. Therefore, the more studies on the concept of diaspora become more comprehensive, the more aspects related to the valorization of the financial and non-financial contribution of the diaspora for the countries of origin are emerging as areas of interest that can still generate discussions and various topics related to this subject.

Bibliografie/ Bibliography:

1. AGUNIAS, D.R.; NEWLAND, K. *Comment associer les diasporas au développement*. Manuel a l'usage des décideurs et praticiens dans les pays d'origine et d'accueil. Migration Policy Institute. International Organization for Migration, 2012, pp. 71-99, pag. 276. ISBN: 978-92-9068-658-3.

2. ARMSTRONG, J.A. *Mobilized and Proletarian Diasporas*. The American Political Science Review, Vol. 70, nr.2. American Political Science Association, 1976, pp. 393-408.
3. BRUBAKER, R. *The "Diaspora" Diaspora*. Ethnic and Racial Studies. Vol.28, nr. 1 Ianuarie 2005, pp.1-19, [online] [accesat la 12 noiembrie 2022]. Disponibil: https://www.academia.edu/5099879/The_Diaspora_Diaspora.
4. BUGA, Natalia. *Les diasporas comme ressources d'intégration dans l'économie mondiale*. Teza de doctor în economie. Universitatea din Grenoble, 2011, pag.515.
5. CLIFFORD, J. *Diasporas*. Cultural Anthropology. Nr. 9(3):302-338, 2014, [online] [accesat la 22 octombrie 2022]. Disponibil: <https://dadadocot.wordpress.com/2012/08/02/annotations-clifford-james-1994-diasporas/>.
6. COHEN, R. *Global Diasporas: An Introduction*. University of Washington Press, Seattle, WA, 1997. ISBN: 2780203928943.
7. CONSTANT, A.F.; ZIMMERMANN, K.F. *Diaspora economics: New perspectives*. Working Papers, Maastricht Economic and social Research Institute on Innovation and Technology, Maastricht Graduate School of Governance, 2016, p.29. ISSN: 1871-9872.
8. Department of Economic and Social Affairs, Population Division. *International Migration 2020 Highlights*. United Nation Publication. ISBN: 978-92-1-148352-9, p.24, [online] [accesat la 12 octombrie 2022]. Disponibil: <https://www.un.org/en/desa/international-migration-2020-highlights>.
9. DUFOIX, S. *Diasporas: historical and conceptual analysis*. The Encyclopedia of Global Human Migration. Blackwell Publishing Ltd, 2013, [online] [accesat la 12 noiembrie 2022]. Disponibil: https://www.academia.edu/27176161/Diasporas_historical_and_conceptual_analysis
10. KING, R.; CHRISTOU, A. *Cultural Geographies of Counter-Diasporic Migration: The Second Generation Returns 'Home'*. Sussex Migration Working Paper nr. 45. University of Sussex, 2008, p.30.
11. MARAM, H. *Роль миграции и диаспор в социально-экономическом развитии арабских стран Ближнего Востока*. Teza de doctor. Российский университет дружбы народов. Moscova, 2020, [online] [accesat la 12 noiembrie 2022]. Disponibil: <https://www.dissercat.com/content/rol-migratsii-i-diaspor-v-sotsialno-ekonomicheskom-razvitii-arabskikh-stran-blizhnego-vostok/read>.
12. MOȘNEAGA, Valeriu. *Migrație și dezvoltare: aspecte socio-juridice*. Manual. OIM Misiunea în Moldova, Chișinău, 2017, p.118, ISBN 978-9975-89-075-5.
13. RUSU, Rodica; TODOROVA, Lilia. Rolul diasporei în cadrul relațiilor internaționale. În: *Administrarea Publică*, nr. 1, 2012. p.117-121, ISSN: 1813-8489 [online] [accesat la 12 octombrie 2022]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Rolul%20diasporei%20C3%AEn%20cadrul%20rela%20C5%A3iilor%20interna%20C5%A3ionale.pdf.
14. SAFRAN, W. *Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return*, Diaspora Nr. 1, 1991, ISSN: 1044-2057, [online] [accesat la 12 septembrie 2022]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/236767341_Diaspora_in_Modern_Societies_Myths_of_Homeland_and_Return.
15. SHEFFER, Gabriel. *Modern Diasporas in International Politics*. Saint Martin Press, New York, 1986, p.349. ISBN: 9780312537906.
16. SHEFFER, G. *Diaspora politics. At home abroad*. Cambridge University Press, United Kingdom, 2003, pp. 306, ISBN-13 978-0-511-07292-5.
17. Strategia Națională „DIASPORA-2025”. Aprobată: Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 200 din 26.02.2016. Publicat: 04.03.2016 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 49-54 / art. nr. 230.
18. VAN HEAR, N. *New Diasporas: The Mass Exodus*. Dispersal and Regrouping of Migrant Communities, UCL Press, London, 1998. DOI: 10.4324/9780203984482.